

Къэбэрдей литературэм и классик Шоджэныцкы Алий

2011

Адыгэ махуэгъэпс

1900-2010 гъгъ.

ШЫШЫЛЭ

Январь

Бл.	3	10	17	24	31
Гъу.	4	11	18	25	
Бр.	5	12	19	26	
Мху.	6	13	20	27	
Мр.	7	14	21	28	
Шб.	8	15	22	29	
Тхь.	2	9	16	23	30

МАЗАЕ

Февраль

Бл.	7	14	21	28
Гъу.	1	8	15	22
Бр.	2	9	16	23
Мху.	3	10	17	24
Мр.	4	11	18	25
Шб.	5	12	19	26
Тхь.	6	13	20	27

Улиы (Алий и къ уэш)

Шоджэныцкы Алий (1900 -1941гъгъ.)

Ули (Алий и къуаш)

НАКЪЫГЪЭ

Май

Бл.	2	9	16	23	30
Гъу.	3	10	17	24	31
Бр.	4	11	18	25	
Мху.	5	12	19	26	
Мр.	6	13	20	27	
Шб.	7	14	21	28	
Тхь.	1	8	15	22	29

МЭКЪУАУЭГЪЭ

Июнь

Бл.	6	13	20	27	
Гъу.	7	14	21	28	
Бр.	1	8	15	22	29
Мху.	2	9	16	23	30
Мр.	3	10	17	24	
Шб.	4	11	18	25	
Тхь.	5	12	19	26	

ГЪАТХЭПЭ

Март

Бл.	7	14	21	28	
Гъу.	1	8	15	22	29
Бр.	2	9	16	23	30
Мху.	3	10	17	24	31
Мр.	4	11	18	25	
Шб.	5	12	19	26	
Тхь.	6	13	20	27	

МЭЛЫЖЫХЪ

Апрель

Бл.	4	11	18	25	
Гъу.	5	12	19	26	
Бр.	6	13	20	27	
Мху.	7	14	21	28	
Мр.	1	8	15	22	29
Шб.	2	9	16	23	30
Тхь.	3	10	17	24	

Данил (Алий и къуэш)

БАДЗЭУЭГЪЭ

Июль

Бл.	4	11	18	25	
Гъу.	5	12	19	26	
Бр.	6	13	20	27	
Мху.	7	14	21	28	
Мр.	1	8	15	22	29
Шб.	2	9	16	23	30
Тхь.	3	10	17	24	31

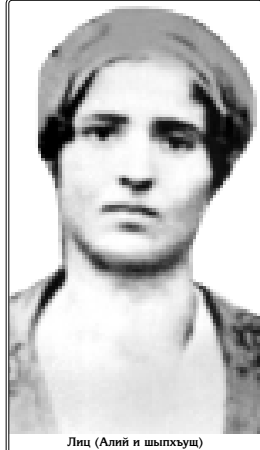
ШЫШХЪЭПЭ

Август

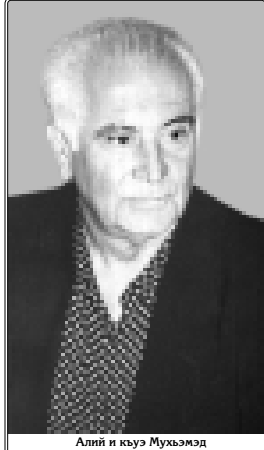
Бл.	1	8	15	22	29
Гъу.	2	9	16	23	30
Бр.	3	10	17	24	31
Мху.	4	11	18	25	
Мр.	5	12	19	26	
Шб.	6	13	20	27	
Тхь.	7	14	21	28	

И гъащэпэрэ и гуащэпэрэ

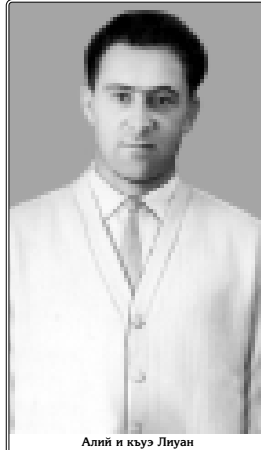
1900 - Кушмэзкыуей (иджы Бахсын къалэ) шпсэу мэзхуащэпэрэ унагуэм къышалхуащ.
 1908 - 1914 - Кушмэзкыуей къуагъэ шкылым шеджаш.
 1914 - Бахсын мэдрисэм шэ тысхъащ. Шагуэу Нурий зыгъащхуащ.
 1915 фодалэ - 1916 гъатхэпэ - Дагъыстэнэм и Темир-Хъан Шурэ къалэм шыла маэиби курскэм шэсэщ.
 1916 - 1917 - Кырымым шыц Бахыгысэрэи къалэм шеджаш.
 1917-1919 - Истамбыл къалэм и шынэгъэм шыкыгъэуащ. У сэжэр тхыи шидзаш.
 1920 - Кушмэзкыуей къуагъэм кытгъэгъащ.
 1920 - 1921 - Азербайджаным и Баку къалэм и «Кузкыпэлэ» - политикэ хэха илъэс курскэм шеджаш.
 1922 - Налшык кытгъэгъащ. «Красная Кабарда» газетим корректору шыджыащ.
 1923-1927 - Кушмэзкыуей къуагъэм и школ №1-м адыгъэбзэм илэ егъэджакъуэу шыджыащ.
 1928 - «Мадинэ» поэмэр итхаш.
 1928 - 1929 - Кушмэзкыуей къуагъэм и курьт школ №2-м адыгъэбзэм илэ шригъэджаш илэ Бахсын округном махуагъэ шкылым и унафэи къалэжэр итгъэгъащ.
 1929 - Псыкуабэ къалэм и педкурскэм шеджаш (маэити).
 1931 - «Хъыжыгъэ пугъэу» - расказыр итхаш.
 1929 - 1934 - «Кхуэжкыи шагъыи» - расказымрэ Шымахуэ жэщ поэмэмрэ итхаш.
 1934 - Псыкуабэи къуагъэм и колхоз университетим и директору илэи ст.сэжакъуэу. Кузкыуейи къуагъэм и курьт школ ирымкыуэм и унафэиу лэжыащ. Бахсын районом егъэлэуэ республиком и Тхакъуагъэм и ссылым и унафэм шыгъэгъащ.
 1935 - Налшык тхыль тедзэпэм усэжэр шызэхуэжэса и «Мадинэ» ягъ тхылыр къышаджаш.
 1937 - Лэжыт егърым адыгъэбзэр шригъэджаш. Усэжэр тхы «Къыбгъотэ» «Иагуэ» романым елжыащ.
 1938 - Усэжэрэ поэмэ хэмрэ шызэхуэжэса етуанэ тхылыр къыгъэгъащ. Педригъэтуым еджакъуэ ягъэлэуащ. Къэбэрдей уарджыныуэ тугыр къыгъэгъэгъащым елжыащ. Композиторхуэ Авраамов А. М., Шейлер Т. К., Покровский А. М. сымэ ядгъэжэи шидзаш.
 1939 - Налшык къалэ Советым и депутат хаджаш. Тхыгъэхэр шызэхуэжэса «Коста Хетагуров» тхылыр къыгъэгъащым елжыащ.
 1940 - КЪАССР-м Лэжыт шэнабэбзэм и институтым и шынэгъэ лэжыкыуэу шаджаш. Юрлыуатхэр зэхуахэсын ежыхам яхэтэщ. Къэбэрдей нарт эпосыр къыгъэгъащым хуигъэхъэжыращ. Налшык тхыль тедзэпэм «Нарт эпос» тхылыр къышаджаш. Пашы Бэчмырээ къышаджаш тхыгъэхэр зэхуэжэсжыным илэи къытгъэгъэдэным елжыащ.
 1941 - Усэжэрэ поэмэхэмрэ шызэхуэжэса ешанэ тхылыр къышаджаш. Къэбэрдей и аэтомонир илъэс 20 шрыкым ирихъалэу «Нырес си псалэр уи деж» поэмэр итхаш. Заум кыуэу къыгуэбжыгъэ усэжэр и лэжыкым къышаджаш. Заум къуащ. Бобруйск и концлагерым илжыащ.
 Эзэжьытхэр ШАКЪИЭ Марьянэщ.

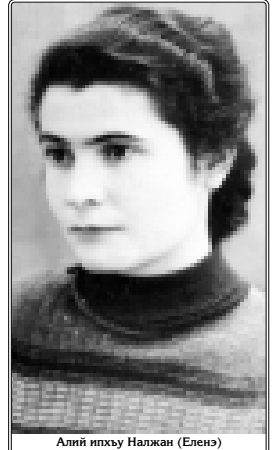
Лиц (Алий и шыпхуш)

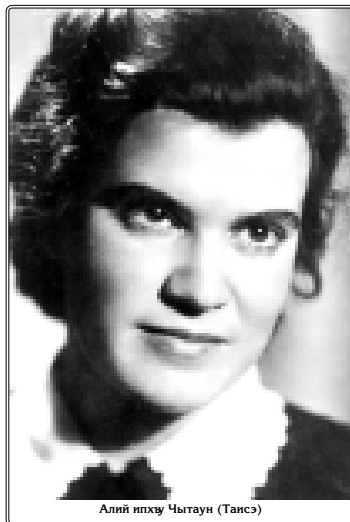
Алий и къуэ Мухэмэд

Алий и къуэ Лиуан

Алий ипхуэ Налжан (Еленэ)

Алий ипхуэ Чытаун (Тайсэ)

Алий и шыпхуэ Камилэ

Алий и къуэрылхуэ Заур

Алий и къуэрылхуэ Мадинэ

ФОКИАДЭ

Сентябрь

Бл.	5	12	19	26	
Гъу.	6	13	20	27	
Бр.	7	14	21	28	
Мху.	1	8	15	22	29
Мр.	2	9	16	23	30
Шб.	3	10	17	24	
Тхь.	4	11	18	25	

ЖЭПУЭГЪЭ

Октябрь

Бл.	3	10	17	24	31
Гъу.	4	11	18	25	
Бр.	5	12	19	26	
Мху.	6	13	20	27	
Мр.	7	14	21	28	
Шб.	1	8	15	22	29
Тхь.	2	9	16	23	30

Алий ипхуэрылхуэ Хэжхуащ Мадинэ, Шоджэныцкыуэ Аслымер Муратрэ и гъуэсэ.

ШЕКЪИЭГЪЭ

Ноябрь

Бл.	7	14	21	28	
Гъу.	1	8	15	22	29
Бр.	2	9	16	23	30
Мху.	3	10	17	24	
Мр.	4	11	18	25	
Шб.	5	12	19	26	
Тхь.	6	13	20	27	

ДЫГЭГЭГЭЗЭ

Декабрь

Бл.	5	12	19	26	
Гъу.	6	13	20	27	
Бр.	7	14	21	28	
Мху.	1	8	15	22	29
Мр.	2	9	16	23	30
Шб.	3	10	17	24	31
Тхь.	4	11	18	25	

Редактор нэжыщхэ ХЪЭФЫШЭ Мухэмэд

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и цыкы шыгъэ уарам, 5, ебгуанэ-епцианэ къатхэр.

«Тетраграф» ООО-м шытрадзаш, Налшык къалэ, Лениным и цыкы шыгъэ уарам, 33, тел. 42-55-75.

Газетыр 1989 гъэм дыгъэгъазэм и 16-м №И-0065-м шэгъу агъащ. Индексыр 51531 ● Вираж 10.325 ● Заказ № 143